І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 116. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЧЕРВНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 20, 1962 No. 116. VOL. LXVIII.

НІ КОНСЕРВАТИСТИ, НІ ЛІБЕРАЛИ НЕ ЗДОБУЛИ БІЛЬШОСТИ В ПАРЛЯМЕНТІ КАНАДИ

Джан Діфенбейкер, провідник консерватистів

Лестер Б. Персон, провідник лібералів

Оттава. — Вибори в Канаді в дні 18-го червня не вирішили політичних і економічних та інших проблем бо ні одна з великих партій не дістала такої більшости, яка, вможливила б одній партії зорганізувати уряд. Прогресивно - Консервативна партія дотеперішнього прем'єра Дж. Діфенбейкера, як подавало радіо о год. 7-ій вранці 19-го червня, дістала тільки 117 голосів. Можливо, що вона дістане ще кілька голосів, коли буде відомий повний вислід виборів, але вона не зможе сама утворити уряду і мусітиме просити до співпраці якусь із двох менших партій. Друга найбільша партія — Ліберальна Партія в ранніх годинах нараховувала 92-ох послів. Можливо, що й вона збільшить те число при повному вислідi виборів. Несподіганкою в цих виборах було те, що значно зросли дві менші партії. Нова Демократична Партія здобула 17 мандатів а Партія Соціяльного Кредиту — 29 голосів. Ці числа можуть також ще дещо збільшитися, бо вранці 19-го червня не був відомий вислід в 13-ох виборчих округах. Провідник Ліберальної Партії Лестер Б. Пірсон вважає вислід виборів за перемогу лібералів і закликає Діфенбейкера „назабаром повідомити нарід, що він думає зробити для Канади в найближчих місяцях, які будуть важкі". — До Федеральної Палати Громад вибирали 264-ох послів, хоч вона має 265 послів. Один кандидат помер під час виборчої кампанії, і тому в тій виборчій окрузі вибори відбудуться аж у липні. У виборах брали участь дві головні партії: Консервативна, що її очолює теперішній прем'єр Джан Діфенбейкер, та Ліберальна під проводом Лестера Б. Пірсона. Обидві ці партії сподівалися здобути більшість і бути урядовою партією. Крім цих двох великих партій за посольські мандати змагалися ще дві інші партії: Нова Демократична Партія під проводом Томаса С. Даґлеса і Партія Соціяльного Кредиту, що її очолює Роберт Н. Томпсон. Ці два партійні провідники не претендували на те, що ними очолювані партії здобудуть більшість, тільки заявляли перед виборами, що їхні партії будуть рішальними при творенні парляментарної більшости, бо, на їхню думку, ні Консервативна ні Ліберальна партії не здобудуть поважної більшости. Консервативи здобули велику більшість у виборах 1958-го року — 208 послів. Управнених до голосування було 9.800,000 виборців. Інститут Публічної опінії д-ра Ґеллупа передбачав, що ні одна партія не здобуде більшости, бо Ліберальна Партія мала дістати 36%, Консервативна — 38%, а дві інші — 25%. Д-р Ґеллуп в 1958-му році передбачив був перемогу партії Діфенбейкера. В цьогорічних виборах головною проблемою була справа зниження вартости канадійського доляра до 92.5 цента у відношенні до американського. Ліберали використали це проти консерватистів, а крім того вони закидали урядовій партії те, що і досі є в Канаді завелике число безробітних. Партія прем'єра Діфенбейкера під час виборчої кампанії була в дефензиві. Її представники вказували на те, що число безробітних вдалося досі значно зменшити, а зменшена вартість доляра уможливить поважно збільшити експорт. Партія Діфенбейкера була при владі від 1957-го року. Тепер вона не зложе сама зорганізувати більшости, до якої треба 133 послів.

ПОМЕР ІВАН ГРОЗИНСЬКИЙ, СЕКРЕТАР 383 ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

До головної канцелярії УНСоюзу наспіло в понеділок 18 червня повідомлення, що в Бріджпорті, Па., помер довголітній секретар 383 Відділу УНСоюзу Іван Грозинський. Покійний походив зі села Ступниця, пов. Самбір, був довгі роки членом УНСоюзу та активним працівником на союзовій ниві. Ще в останній 25-ій Конвенції він взяв участь як делеґат свого Відділу, а 12 червня упокоївся в Бозі, полишивши в смутку родину та союзову громаду.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** просив панну Луеллу Геннесі, щоб вона покинула працю в шпиталі і погодилася піклуватися його недужим батьком Джозефом П. Кеннеді, який виліковується з паралічу, на який занедужав в грудні минулого року. Панна Геннессі працювала як медична сестра в родині Кеннеді впродовж 24-ох років і була присутня при народженні 18-ох внуків в родині Джозефа Кеннеді. Коли Джозеф П. Кеннеді був амбасадором в Лондоні під час другої світової війни, то вона була з цією родиною в Англії.

● **Тижневик** Католицької Архидієцезії в Бостоні „Ди Пайлот" виступав проти колишнього президента Двайта Д. Айзенгавера за те, що він, обороняючи колишнього свого секретаря скарбу Джорджа М. Гомфрі, ужив майже блюзьнірських слів: „Вони можуть мене прибити до хреста і пробити мої руки цвяхами та проколоти списом мій бік", то я таки буду обороняти його честь і гідність.

● **В неділю** в стейтах Небраска, Міннесота і Висконсин віяв сильний торнадо, який деколи мав швидкість 100 миль на годину. Буревій перевертав дерева з корінням, валив збіжжеві елеватори та вибивав вікна, спричинивши поважні матеріяльні втрати. Жертв в людях не було.

● **Поліція** заарештувала трьох студентів Пенсилвенійського університету за те, що в Дні Прапора вони вивісили були не американський зоряний прапор, тільки комуністичний червоний із серпом і молотом. Зробили це вони в студентському кемпусі. Ці студенти, — це Джозеф Бусслер, Ричард С. Унґер і Беррі С. Сетлов.

Сенатор Менсфілд обороняє, а сенатор Ґолдвотер ганить економічну політику президента Кеннеді

Вашингтон. — Провідник демократів в Сенаті, сенатор Майк Менсфілд із Монтани, обороняє економічну політику президента Кеннеді, яка зовсім не є звернена проти бизнисменів, як це дехто каже. Деякі бизнесмени і журналісти, казав сенатор Менсфілд, хотіли б, щоб Президент вів консервативну економічну політику, а не поміркованy і поступову, яка хоче оживити економіку, а не підтримувати старі економічні теорії. Сенатор - республіканець із Арізони, Беррі Ґолдвотер, сказав в Сенаті, що уряд ще й тепер предкладає на лікування економіки ті самі рецепти, яких вживали демократи в 1930-их роках, і які не могли направити економічні недомагання. „В дійсності, казав Ґолдвотер, велику депресію в 30-ох роках зліквідувала друга світова війна, а не так званий „Новий Розподіл".

Рутер пропонує зменшити податки тим особам, які найменше заробляють

Вашингтон. — Президент Спілки Автомобільних Робітників Волтер П. Рутер передав президентові Кеннеді пропозицію зменшити прибуткові податки тим платникам податків, які найменше заробляють, щоб цим способом скріпити економіку. Рутер є одним із віце - президентів А. Ф. Праці та членом Виконного Комітету цієї організації. Він відвідав Президента в Білому Домі 15-го червня і розмовляв із ним від 6 до 7 години ввечері. Після конференції в Білому Домі він заявив журналістам, що зменшення прибуткових податків, в першу чергу тим, що найменше заробляють, і тим, що мають середні заробітки, скріпило б економіку, бо дало б їй коло 5 більйонів. Рутер вірить, що зменшення прибуткових податків негайно приспішило б ріст економіки, бо населення збільшило б негайно закупи товарів.

Палатна Комісія проти фондів на побудову протирадіяційних сховищ

Вашингтон. — Палатна Комісія значно зредукувала ті фонди, яких уряд домагався на побудову протирадіяційних сховищ. Уряд домагався на цю ціль дол. 695 мільйонів, але комісія скреслила з цієї суми аж дол. 460 мільйонів, які департамент оборони пропонував на сховища, що їх мали будувати у фінансовому році, який почнеться 1-го липня 1962 р. Рішення комісії уважають, що Конгрес не є зацікавлений побудовою протирадіяційних сховищ. Звертають увагу також і на те, що президент Кеннеді досі справу не домагався публічно, щоб Конгрес ухвалив видатки на сховища. Палатна Комісія Збройних Сил не переводила переслухань в цій справі. Її очолює конгресмен Карл Вінсон, який, можливо, ще на цій сесії зарядить переслухання в справі сховищ, і тоді матиме нагоду висловити свій погляд на цю справу асистент секретаря оборони в справах цивільної оборони Стюарт Л. Піттман. Під час переслухань зізнаватимуть ще й інші фахівці від цивільної оборони.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ДУХОВЕНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У ЗДА

ПІД ЧАС НАРАД ВІДЗНАЧЕНО 20-ЛІТТЯ ЄПИСКОПСЬКИХ СВЯЧЕНЬ АРХИЄПИСКОПА МСТИСЛАВА СКРИПНИКА

Філядельфія (М. Ф.). — В днях 12-13 червня ц. р. відбулася тут в авдиторії св. Володимира конференція духовенства УПЦеркви, під проводом її Первоієрарха, Впреосв. Митрополита Івана Теодоровича. Нарадами проводив голова консисторії тієї Церкви Впреосв. Архиєпископ Мстислав. На початку нарад Митрополит Іван виголосив обширну ідеологічну доповідь, заторкнувши низку актуальних справ і проблем, пов'язаних з життям УПЦеркви своєї юрисдикції. При цій нагоді Митрополит з'ясував ідеологічні еампрямні Церкви, твердо підчеркуючи її автокефальність. Таке урочисте експозе Первоієрарха УПЦеркви в ЗДА було спричинене деякими найновішими потягненнями зі сторони Конференції так званих „канонічних" православних єпископів у ЗДА. У зв'язку з цим Митрополит Іван проголосив під час Конференції деякі розпорядження своєму духовенству — дисциплінарного порядку. Доповідь Владики Митрополита була предметом основних дебат. З-поміж духовенства виступив з доповіддю на тему: „Проблеми - потреби - недоліки сучасного парафіяльного життя" — прот. Микола Федорович з Ембріджу, Па. Доповідь була збудована на паралелі - аналогії сучасного церковного життя в ЗДА з життям і духовною структурою перших християнських громад на Сході. Прелеґент прийшов до висновку, що найбільшим ворогом і шкідником в поширенні Божого Царства на землі, у парафіяльних клітинах Церкви — являється глибокий матеріялізм цього віку. Конкретним і алярмуючим об'явом такого стану, — це недостача покликань до духовного стану, зокрема поміж українцями. В дискусіях часто забирали слово обидва приявні Архиєреї, даючи авторитетні або практичні завваги й поради до порушуваних отцями тем і проблем. Члени Консисторії, о. мітрат Григорій Пип'юк та прот. Стахій Шадинський реферували фінансові, господарські та видавничі справи Церкви. Широко обговорено (в другому дні нарад) Пенсійний Фонд духовенства, пороблено ряд доповнень і поправок до статуту Пенсійного Фонду та вибрано управу цього Фонду (майже в попередньому складі). Конференція ухвалила ряд резолюцій, які будуть проголошені в офіційному ор-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Інж. Михайло Курах, військовий історик і громадський діяч, помер в Ню Йорку

Ню Йорк. — Інженер - аґрономом Михайло Курах, колишній підполковник київських Січових Стрільців в Армії УНР і член Стрілецької Ради, видатний громадський діяч в Клівленді, Огайо, та один із відомих сучасних наших військових істориків, помер несподівано на 66-му році життя на удар серця в понеділок по полудні в Ню Йорку. Михайло Курах того самого дня приїхав до Ню Йорку, щоб попрощатись із своїм молодшим братом, арт. - маляром Іваном, який наступного дня мав від'їхати до Европи, де живе постійно. Коли арт. Іван Курах прийшов до своєї кімнати в готелі „Вудворт" на розі Бродвею і 55-ої вулиці, знайшов свого брата Михайла у фотелі. Він думав спершу, що Михайло Курах заснув, але лікар ствердив смерть від удару серця. Подробиці про Панахиду й похорон будуть подані згодом.

Французькі терористи в Орані не хочуть припинити своєї акції

Альжир. — Лідери Тайної Військової Організації в другому найбільшому альжирському місті Орані покищо не підпорядкувались командуванню тієї організації в Альжирі та заявили, що вони продовжуватимуть свою боротьбу. Так само французькі терористи в місті Бон покищо не послухали заклику до припинення всякої терористичної і саботажної акції та приступлення до співпраці з мусульманами. Проте не тільки в столиці краю місті Альжирі, але й тих двох інших містах не було в останніх 24-х годинах ніяких актів терору, а на вулицях міста Альжиру вперше появились арабські жінки і їх діти поруч із европейцями в европейській дільниці міста. Провід мусульманських націоналістів в Тунісі мовчить, не заперечуючи, але й не потверджуючи заяви свого видатного представника з-перед двох днів про згоду з французькими терористами на базі запевнення їм амнестії та допущення до спільних органів безпеки в майбутній альжирській державі. В Тайній Військовій Організації наступив очевидячки розлам. За згодою з мусульманами і закінченням терористичної боротьби є кол. лідер французько-альжирських студентів, Жан Жак Сусіні, який вів переговори з мусульманами. Заповіджено його промову через радіо. Зате протилежне становище буцім - то займає ген. Рожер Ґарді, який перейняв провід військовими операціями французького підпілля після арештування Саляна і Жуо.

Інтервенція ЗДА й Британії захитала бажання Індії купити літаки в СССР

Ню Делі. — Індійський прем'єр Неру заявив у парляменті, що індійський уряд відклав своє рішення щодо закупна військових джетів в Совєтському Союзі. Він признав, що в цій справі мав довгу нараду з прибулим із Лондону Сандісом Дунканом, міністром для взаємин держав Коммонвелту. Запитаний, чи ЗДА й Британія запропонували від себе продаж Індії джетових літаків, Неру відповів, що вони не потребували робити ніякої пропозиції, бо завжди були готові продати їх. В західніх дипломатичних колах в Ню Делі переконані, що Неру захитався в своєму рішенні закупити військові джети в Москві, не передбачавши такої сильної неприхильної реакції збоку Вашингтону і Лондону. Він мав заявити названому британському міністрові, що Індія не спроваджуватиме зброї з Совєтів без попереднього порозуміння з ЗДА й Британією. Якраз у понеділок 18 ц. м. відлетів з Вашингтону до Індії американський амбасадор Дж. Кеннет Ґелбрейт з листом від президента Кеннеді до індійського прем'єра. Здогадуються, що в тому листі напевне була заторкнена також справа отого індійського заміру дістати зброю від СССР. Тим часом до Ню Йорку прибув на сесію Об'єднаних Націй, де мають знову розглядати справу Кашміру, індійський міністер оборони Крішна Менон, справжній ініціятор закупна джетів в СССР, відомий комунофіл. Він мав зараз на летовищі в Ню Йорку словесну сутичку з журналістом, якому ароґантно відмовився відповідати.

Хрущов перебуває з семиденними відвідинами в Румунії

Букарешт. — В минулу неділю до столиці Румунії прибув Нікіта Хрущов з 7-денними офіційними відвідинами. На прикордонній стації Унґені Хрущова зустріли всі найвищі комуно - румунські „достойники". Румунський державний комуністичний апарат подбав за те, щоб за всіма правилами з доби „культу особи" всі залізничні стації подорожі та спеціяльно сам Букарешт були оздоблені портретами Хрущова і „захопленими" привітальними гаслами. Хрущов мав бути до вівтірка у Букарешті, після чого виїхати у подорож по Румунії і в найближчу неділю вернутись до румунської столиці на останні розмови з румунськими партійними і державними головачами. Після недавньої візити в Болгарії Хрущов — за твердженням газет — переконуватиме румунських комуністів, що пора замиритись з югославським Тітом та старатися „співіснувати" з прозахідньою Грецією, відриваючи її помалу від союзу з НАТО. Другою найважливішою темою розмов Хрущова буде економічна співпраця, щоб протидіяти західньому економічному бльокові Спільного господарського ринку, який загрожує економічною ізоляцією комуністичними країнами.

Йорданський король закидає Нассерові вину в убивстві короля Іраку

Амман. — Йорданський король Гуссейн закинув президентові Об'єднаної Республіки Гамаль Абдель Нассерові, що це його вина, що 14 липня 1958 року прийшло в Іраку до кривавої революції, в якій вирізано й вистріляно короля Фейсала II та всю його родину і державну верхівку. Нассер, мовляв, завидним оком дивився на унію Іраку і Йорданії, вбачаючи в ній найбільшу перешкоду для своїх персональних амбіцій — стати лідером цілого арабського світу. Тому Нассер повів найбільш неперебірливу пропаґандивну кампанію проти Фейсала II, підбуривши тамошніх арабських націоналістів до бунту. Король Гуссейн зробив це важке оскарження у своїх споминах, проголошених в Лондоні, в яких він зробив підсумки свого 9-річного перебування на престолі серед дуже важких і складних обставин, в яких особливо єгипетський президент Нассер інтриґами і безскрупульною демагогічною пропаґандою намагався підірвати правління Гессейну та спричинити його упадок.

Українська хроніка

● **Богдан Ю. Рабій,** член Відділу 484-го УНСоюзу в Ютика, Н. Й., одержав учительську стипендію Нюйоркського стейту на продовження вищих студій у Сиракюзькому університеті, відділ соціологічних і антропологічних наук. Він буде продовжувати студії над культурними проблемами Азії. У 1958 році Б. Ю. Рабій закінчив успішно ютицький коледж, одержуючи ступінь бакалавра, а в 1961 році одержав ступінь маґістра в Сиракюзькому університеті. Востаннє Богдан Ю. Рабій учителював у гайскул. в Порт - Лайден, Н. Й.

● **Промоція Ярослава Голубовича на доктора медицини** відбулася в квітні ц. р. на Віденському Університеті (Австрія). Ярослав Голубович, син відомого українського діяча й політика, кол. прем'єра ЗУНР д-ра Ісидора Голубовича, й брат мґр-а Юрія Голубовича, тепер у Шикаґо. Д-р Ярослав Голубович, що перебував у Шикаґо в рр. 1951-52, є тепер американським громадянином, відбув військову службу в американській армії та закінчив з успіхом лікарські студії у Відні.

● **Виставка малярських праць Клима Трохименка** відбувається в днях 14-30 червня ц. р. у картинній ґалерії Ольги і Миколи Колянківських „Ми і Світ" при 1071 Бетирст Стріт у Торонті, Онт., в Канаді. Виставка відкрита у вівтірки й суботи від год. 10-ої перед полуднем до 8-ої веч.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДІН РАСК ВИЇХАВ НА 10 ДНІВ ДО ЕВРОПИ

Дін Раск

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск виїхав вночі з понеділка 18 на вівторок 19 ц. м. до Західньої Европи. Його першою зупинкою буде Париж, де перебуватиме до четверга, звідтіль полетить до Західнього Берліну, а з Берліну до Бонну, де буде до суботи. В суботу й неділю відвідає Рим, від неділі до середи наступного тижня буде в Лондоні, з Лондону полетить до Лісбони, звідкіля, мабуть 28 ц. м., повернеться до Вашингтону. Перед своїм відлетом державний секретар склав заяву, в якій зазначив, що хоч в Організації Північно-атлянтійського пакту нема ніяких щілин і всі його члени є однозгідні щодо принципів союзу, проте існує між ними „фермент творчої активности", „що слід добавити до цієї величньої будівлі". Дін Раск назвав три справи, які викликають нині дискусію між членами Атлянтійського бльоку: справу приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку, амбіцію Франції мати власну атомову зброю та спосіб допомогти нерозвиненим державам. Подорож державного секретаря Діна Раска до п'ятьох західньо - европейських столиць американська преса коментує, як нову спробу Америки активно причинитися до повної політичної і економічної єдности Західньої Европи. З усіх трьох вище названих справ найбільше уваги в розмовах Раска з західньо - европейськими державними мужами буде, мабуть, присвячуватись членству Британії в Спільному Господарському Ринку. Америці залежить на участі Британії в тому бльоку, бо внаслідку тісного американсько - британського союзу у Спільному Господарському Ринку були б послаблені деякі можливі антиамериканські господарські тенденції його членів. Що стосується французьких амбіцій мати атомову зброю, то після різкої неґативної позиції, яку в цій справі зайняв наприкінці минулого тижня секретар оборони Роберт МекНамара, Раск, мабуть, не буде перший заторкувати цієї справи в своїх паризьких розмовах. У Західньому Берліні державний секретар Раск буде вперше. Він складе там, як теж у Бонні, поновну заяву про вірність Америки принципові з'єднення Німеччини й Берліну та, в практиці, тверде рішення зберегти в Західньому Берліні свій військовий гарнізон і гарантувати Західньому Берлінові вільний доступ з Заходу та на Захід. У столиці Португалії буде напевне мова про продовження умови щодо американської бази на Азорах. Відвідини Раска в Римі вважають за куртуазійний вислів вдячности Америки за льояльне становище Італії в усіх справах НАТО і Спільного Господарського Ринку.

У Ляосі трудність з затвердженням нового уряду

Вієнціян. — Ляоський король Саванґ Ватгана приїхав в минулу неділю з своєї резиденції в Люанґ Прабанґ до столиці краю Вієнціяну та наступного дня, діставши ще додаткові інформації про підписану в минулому тижні угоду між трьома розсвареними політичними таборами, формально прийняв 18 ц. м. димісію прозахіднього уряду Буна Ума та має ще затвердити новий уряд під проводом прем'єра Суванни Фуми. Суванна Фума був прем'єром в 1960 році, прийшовши до влади завдяки військовому переворотові, що його перевів прокомуністичний командант місцевого гарнізону капітан (тепер вже генерал) Ле Конґ. Прозахідній генерал Фумі Носован зібрав війська та здобув Вієнціян і Суванна Фума втік, а король призначив був на прем'єра Буна Ума. Це було в грудні 1960 року. Але з того часу комуністичні партизани, завдяки посиленій допомозі з СССР, значно скріпились і зайняли більшу частину Ляосу. Проте несподівано виринула нова трудність. Суванна Фума і його комуністичний дворідний брат Суфановінґ є проти того, щоб ляоський парлямент, якого вони „не признають" затверджував новий коаліційний уряд, та вимагають формального затвердження лише від короля.

У СВІТІ

● **У Південному В'єтнамі** комуністичні партизани вбили в минулому тижні одного американського сержанта та ранили двох інших, коли в'єтнамський військовий відділ, з яким ішли ці американські інструктори, попав у засідку. Зате південні в'єтнамці, користуючись американськими гелікоптерами, перевели несподіваний наскок на сам центр партизанських операцій в джунґлях, званий партизанською „головною кватирою" і головним складом амуніції і припасів. Кількох комуністів вбито, решта розбіглись у паніці по джунґлях.

● **Із Східнього Берліну** втекли в минулому тижні до західньої частини міста 35-45 осіб підземним тунелем, що його викопали з-під одної поруйнованої комуністами камениці в Східньому Берліні — під дім в Західньому Берліні. Між втікачами була жінка з кількамісячною дитиною: дитину поклали в дитячу ванну і перетягли через тунель шнуром. Місця тунелю і прізвищ втікачів не виявлено.

● **Міжнародна конференція роззброєння в Женеві,** що радить від 15 березня ц. р., роз'їхалась на одномісячні ферії. Наради відновляться 16 липня. В останньому дні нарад, в минулий четвер, Зорін виголосив одногодинну напастливу промову з атаками проти ЗДА, які нібито „радо говорять про роззброєння, але нічого задля роззброєння не роблять". Коли члени конференції думали, що вони роз'їдуться в „погідному" настрої, то помилились: ця промова Зоріна розвіяла їх надії, наче б холодна війна „полегшала".

● **Італійський міністер внутрішніх справ** Паолью Еміло Тавіяна рішуче спротивився вимогам лівих соціялістів і комуністів, щоб італійська поліція робила службу на вулицях і перед будинками — без зброї. Міністер признав, що так дійсно є в Англії, але пригадав, що тамошні відносини цілком інші.

● **В Південній Кореї** арештовано трьох студентів і трьох університетських абсольвентів за участь у шпигунській комуністичній банді. Ця банда мала, зрештою, не тільки постачати північно - корейським комуністам розвідчий матеріял, але й організувати демонстраційні походи, провокувати до авантюр і нацьковувати проти Америки.

● **З Марокка до Альжиру** переводиться репатріяцію арабських втікачів з часів альжирсько - французької партизанської війни. 28.000 втікачів вже відіслано, але ще залишились коло 50.000. Їхня репатріяція піде повільнішим темпом з уваги на труднощі приміщення їх. 1-го липня в Альжирі відбудеться плебісцит, який напевне дасть у вислідi державне усамостійнення Альжиру.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Згода між двома екстремами

Минулої неділі проголошено в Альжирі порозуміння між арабськими націоналістами, що впродовж близько вісьмох років вели криваву партизанську війну проти французької адміністрації, і французькими терористами, що масовими актами терору і підпалів старалися зірвати мир, підписаний між Францією і мусульманами з 18-го березня ц. р. Це найновіше порозуміння може стати початком дійсного замирення в тій знедоленій країні, але й початком важких політичних турбот для Франції. Воно виправдує теорію, що крайні течії найкраще розуміють одна одну і легше можуть знайти спільну мову, як споріднені. У даному випадку обидві групи виявляли однакову жорстокість і безжалісність у методах боротьби за справи, що їх вважали за святі.

Арабські націоналісти боролися за свою державну незалежність, французькі терористи були тією частиною французького громадянства, яка найдовше трималася гасла „Французького Альжиру" і проти надії сподівалась, що можна буде те гасло зреалізувати. Мусульманські революціонери, які з ходом часу зуміли зорганізувати на військовий лад повстанську армію і знайти сильну підтримку закордону для своїх визвольних змагань проти колоніяльної політики Франції, все ж виявили чималий державно - політичний розум, коли вони пішли на злагоду з офіційною Францією на базі самостійности Альжиру і близької культурно - господарської співпраці з Францією. Коли ж французькі екстремісти з Таємної Військової Організації (ОАС) масовими вбивствами й саботажами наносили величезних втрат арабам в людях і мастку, ці останні, виявивши подивугідну здисциплінованість, не піддалися провокаціям і не відповіли терором на терор. Однак вони доказали ще раз, що мають велике чуття реалізму. Переконавшись, що французькі військо й поліція не можуть або й не хочуть радикально розправитися з власними ворохобниками з ОАС і що ОАС може дійсно залишити в Альжирі тільки „спалену землю", — альжирські мусульмани пішли з тими екстремістами на злагоду. Задовольнили їхню амбіцію і признали за ними політичну особовість, ствердивши публічно, що переговорювали з ними, як із політичним партнером; запевнили їм амнестію за всі злочини, доконані від березня ц. р. по минулу неділю; обіцяли приймати колишніх членів з ОАС — насправді дезертирів з французької армії та засмаковану в актах насильства й нездібну вже до спокійної творчої праці молодь — до майбутнього альжирського війська і поліції. „Зберігши обличчя" і діставши гарантії майбутньої персональної безпеки для своїх членів, Таємна Військова Організація проголосила кінець своєї жалюгідної акції.

За висловом одного з американських кореспондентів з Парижу, це порозуміння прийшло для більшости французів, як „Господнє благословенство". А втім, прийнявши навіть, що воно буде зреалізоване, — знак запиту повис ще над дальшим розвитком політичних подій у Франції. Це правда, що ОАС збанкрутувала, як носій ідеї Французького Альжиру. Але й правда також, що вона виборола собі статус політичного чинника в Альжирі, визнаного мусульманами. Як же бути французькому правосуддю у відношенні до проводирів ОАС, не тільки до засуджених генералів Саляна й Жуо, але й до тих дезертирів, що зорганізували ОАС і керували акцією злочинів, убивств та підпалів? Як бути у відношенні до колишнього прем'єра Жоржа Бідо, який одверто заявив, що змагає до державного перевороту проти де Голя? Чи де Голь проголосить генеральну амнестію і чи ті його вороги скоряться правопорядкові у Франції?

Замирення в Альжирі подобає дещо до минулотижневого замирення в Ляосі: в одному й другому випадку в теорії виграла ідея миру і співпраці, але ніхто ще не може знати, як вона виглядатиме в практиці.

Усі вони однакової масти

Відомим і незаперечним є факт, що в ставленні до права самовизначення і державної незалежности поневолених Москвою народів немає ніякої різниці між білими і червоними росіянами.

Показовим прикладом повної тотожности росіян у поглядах на український та інших народів „сепаратизм" може бути надрукований у листку берлінського „Комітету за повернення на родіну", що виходить тепер під назвою „Голос Родіни" (число 31 з квітня 1962 р.) лист проти „розчленителів Росії і їхніх покровителів із Конгресу ЗДА". Висланий цей лист нібито з Ню Йорку і підписаний криптонімом Н. У., але своїм змістом він є офіційною енунціяцією цього ж комітету — висловом признання для становища, що його зайняв відомий російський еміграційний федераліст Андрей Дікий до прийнятого Конгресом ЗДА і підписаного президентом ЗДА закону про встановлення Тижня Поневолених Націй. Водночас із цим названий лист є підтвердженням повної солідарности кремлівських самодержців і їхнього КГБ з російськими антикомуністами, що їх репрезентує Андрей Дікий.

Автор листа, що його КГБ'івські експозитурники з берлінського комітету скрили за криптонімом Н. У., підібраним так, що він відповідає ініціялам відомого російського еміграційного публіциста й історика Ніколая Ульянова, який 13 травня ц. р., в роковини „1100-ліття російської держави", виголошував у Ню Йорку доповідь під назвою „Історичний досвід Росії", — висловлюється з глибоким признанням про статтю руського „історика" Андрея Дікого, надруковану в монархічному часописі „Знамя России" (ч. 218) і спрямовану проти „демонстрації розчленителів Росії". Він заявляє відкрито, що йому ця стаття сподобалася, бо в ній автор, до речі резидент ЗДА, дошкульно побиває „недолугих конгресменів" та „розчленителів" і засуджує їх за їхнє намагання „продемонструвати перед усім світом не тільки симпатії і спочуття своєї держави розчленительським зазіханням українських емігрантів сепаратистського напрямку, але й дати їм якнайширшу поміч для здійснення тих аспірацій".

На думку авторів листа, стаття Андрея Дікого важлива, як вияв „покищо скритих таємних процесів, сказати б, патріотизації різнородних шарів еміграції, яка ще за інерцією продовжує порушатися по антисовєтській площині, але вже починає робити несподівані для себе „відкриття" помилкових і загрозливих для батьківщини-родіни вимог збоку націоналістичних угруповань". Пов'язуючи ці вимоги з розчленительським маяченням Гітлера і Геббельса, в листі надрукованім у „Голосі Родіни", стверджується, що „Дікій зумів збагнути, чому 57 конгресменів ЗДА заспівали в унісон з українськими націоналістами", зрозумів, чому „колишні гітлерівські генерали і воєнні злочинці" — Гойзінгер в Пентагоні і Шпейдель в НАТО — можуть трактувати українських націоналістів, як своїх однодумців".

Стаття Андрея Дікого, надрукована в монархістичному російському журналі „Знамя России", і прихильний відгук на неї в большевицькому листку „Голос Родіни" доводять, що діяльність російських федералістів і їх покровителів серед російської еміграції нічого спільного з антикомунізмом не має. Спрямована ця діяльність не тільки проти українських та інших „сепаратистів" і їхніх вимог щодо права самовизначення і державної незалежности, але й проти З'єдинених Держав Америки, репрезентованих законодатною владою — Конгресом і виконним — урядом ЗДА, що їх панове Дікі на догоду своїх кремлівських покровителів представляють у своїх виступах, як послідовників Гітлера, Геббельса, Гіммлера та інших нацистських тоталітаристів. Тотожність цілеспрямовань панів Дікіх і їх покровителів з настановами Кремлю заслуговує на спеціяльну увагу.

АМЕРИКАНЦІ ПРО СВОЮ МОРАЛЬ

Недавно колишній президент Двайт Д. Айзенгавер у промові на відкритті Музею свого імени в місті Абілені, Кензас, поставивши запит: „Що сталося з нашим поняттям краси, пристойности та моралі?" — відповів на нього так: „Коли б американські піонери побачили танок „твіст" замість відомого їм менуету, то напевно не були б захоплені красою цього модерного танку".

Айзенгавер нарікав, що вульгарність, чуттєвість і розпуста, які розпаношилися в театрі, кіно і літературі, не свідчать про те, що Америка пішла вперед в порівнянні з минулими десятиліттями.

„Ню Йорк Таймс" запросив п'ять визначних американців, які знають і цікавляться життям в цій країні, зайняти становище до промови колишнього президента. Це були: емеритований професор історії Америки в Колумбійському університеті Аллан Невінс, президент Бернард Коледжу Міллісент С. МекІнтош, портовий вантажник афорист і автор книжки „Правовірний" Ерік Гоффер, професор філософії в Колумбійському університеті Чарлз Френке і єпископ Єпископальної Церкви з Каліфорнії Джеймс А. Пайк. Всі вони в більшій або меншій мірі не погодилися з твердженням Д. Д. Айзенгавера і з різних становищ старалися виправдати сучасний моральний стан мешканців ЗДА.

Професор Невінс, покликаючись на історію, заявив, що і в старих часах були подібні нарікання, які тепер підніс Д. Д. Айзенгавер. Невінс сказав, що критики часто оскаржували свої громадянства за аморальні моди, але ті критики не були справедливі, коли брати навіть такі доби, як доба Ювеналя, Вольтера, Свіфта чи Менкена. Те саме було й у відношенні до історії американського народу, але це зовсім не означає, що мораль американців в цілому була зла.

До часів Громадянської війни толерували невільництво, але після неї запанували у цій країні ідеалізм і самопожертва. Розчарована й пригноблена генерація 1930-их років спромоглася на те геройство, яким вславився американський нарід під час другої світової війни, і ту філософію, яку виявив після неї.

Професор Невінс гадає, що моральні поняття змінюються. Він каже, що давній оптимізм американців заступив жорстокий реалізм, свідомий тієї непевности, в якій перебуває світ. Сучасна генерація американців не є більше здеморалізованою, як попередні.

Президент Бернар Коледжу МекІнтош стверджує, що дві світові війни, велика економічна депресія та розвиток психології, головним чином психоаналізи, знищили той духовий зруб, на якому будувало свій світогляд покоління, що росло на початку цього віку. „Молода генерація" не є певною у такій мірі, як колись були ми, що Бог існує на небі, що стать має бути обмежена тільки подружніми зв'язками, і що обов'язок людини — діяти в тому напрямку, щоб здійснилося царство Боже.

І тому МекІнтош говорить не про обниження моралі, а про „нову мораль": новий підхід до релігії, сексуального життя і обов'язків людини супроти своїх співгромадян. На думку МекІнтош, сучасна молодь старається зрозуміти себе. Її сексуальна мораль заснована на знанні, а не на ігнорації, як це було колись.

Про соціяльну філософію сучасної генерації свідчить її захоплення Корпусом Миру, вона підтримує справу расової інтеграції і влаштовує дискусії на пекучі соціяльні проблеми. Щодо релігії, то вона пройнята духом екзистенціяльної філософії, яка повчає, що людина, як недосконала істота, повинна змагати до самовияви.

Портовий вантажник Гоффер малощо не висміяв „ляментації" Айзенгавера про упадок моральних засад в Америці. Він заявив, що ще в найдавніших часах пророки вважали, що їхнім обов'язком супроти Бога є оплакувати, ганити і переконувати. І Айзенгавер убрав на себе одіж пророка і почав ганити американців. Гоффер твердить, що характер народу найкраще виявляється не в кіно, часописах, журналах і книжках, а в його ділах.

Гоффер провів 20 років серед сезонових робітників і стільки ж серед портових вантажників, і там пізнав добрі прикмети американців. Загроза для американців — каже він — йде не від того, чого боїться Айзенгавера, а від того, що в ЗДА є ще й тепер стільки безробітних.

Філософ Чарлз Френкел в дійсності не говорить про те, чи тепер в цій країні обнизилася мораль в порівнянні з давнішими десятиліттями, а старається вияснити, чому старшим людям важко погодитися з теперішніми моральними звичаями. Він наводить кілька причин, чому вони невдоволені з теперішньої моралі, і закінчує свої висновки такими словами:

„Ось проста причина, чому люди оплакують втрату добрих старих днів: вони відчувають втрату того, що вони собі пригадують як свою молодість і як заповіти своїх батьків; вони не можуть зрозуміти нових стимулів".

Френкел підкреслив одну річ, яка сучасне покоління ставить нижче від попередніх: попередні ніколи не організували таких масових злочинів, які тепер мають місце в Альжирі.

Протестантський єпископ Пайк підкреслює, що теперішня мораль в багатьох пунктах вища від моралі давніших поколінь, бо ми маємо більше зрозуміння для алькоголіків, наркоманів і гомосексуалістів. Тепер американці стараються зліквідувати расову й всяку іншу дискримінацію, перебудувати міські нетрі, зменшити злочинність малолітніх, розв'язати справу перелюднення та зліквідувати голод у світі.

З усього цього бачимо, що п'ять визначних американців не змогли заперечити твердження Айзенгавера про те, що „твіст" поганіший за менует, що теперішня література, кіно чи телевізія обнижують моральні засади американців. Айзенгаверові опоненти не зайняли становища до проблеми, чи вульгарність, чуттєвість і розпуста скріплюють тугість американського народу, чи його фізично і морально розкладають.

Богдан Галайчук

ПІСЛЯ ВИБОРІВ У ПЕРУ

Буенос Айрес. — По дорозі до Америки провів я дев'ять днів у Перу, стараючись пізнати дійсність тієї першої індоамериканської країни, яку мені довелося бачити, обертаючися, зокрема, в колах тамошньої християнської демократії; зустрівся вдруге з моїми перуанськими знайомими під час короткої перерви у поворотній дорозі, знайомлячися з ситуацією країни за три тижні перед виборами. У латиноамериканському семінарі Колумбійського університету мав я нагоду говорити з трьома діячами найбільшої перуанської партії, званої АПРА; один з них ректор державного університету в Лімі, другий також університетський професор, що викладає в одному з американських університетів, третій директор інституту для формації керівних кадрів партії. Таким чином, мав я нагоду запізнатися з перуанською дійсністю, насвітленою з позиції двох великих партій; позицію двох інших партій, які стали до недавніх виборів, знаю лише з їхніх часописів.

Що являє собою кожна з чотирьох партій, які розпочали змаг?

Читачі мали нагоду виробити собі уявлення про християнську демократію на основі мого недавнього допису з Каракасу. Коли йде про перуанську християнську демократію, то вона залишила у мене винятково добре враження. Вона безкомпромісово змагається за радикальні соціяльні реформи і цим корисно відрізняється від християнсько - демократичної партії Аргентини та Еквадору. У міжнародній політиці стоїть твердо на прозахідній позиції, творячи корисний контраст з християнською демократією Чіле, яка неспроможна визбутися невтралізму, а то й кастрофільських симпатій. Та її впливи, як виходить з останніх виборів, дуже обмежені.

Навпаки, чималий успіх мала „одріїська" партія, сама назва якої зраджує те, що в СССР звуть „культом особи". Її лідер, генерал Одрія, це „кавдільйо" з диктаторськими амбіціями, а сама партія — посередній тип між традиційною військовою „диктатурою згори" і перонівською „диктатурою знизу". Це генерал, який спирав свою владу на армії, але намагався сконсолідувати її, шукаючи опертя також у робітництві. Тому він перевів деякі соціяльні реформи, але обмежив їх до мінімуму, необхідного, на його думку, для демагогічного полювання на робітничі голоси. Так сказати, Перон у кишеньковому виданні.

Коли я відлетів до Ню Йорку, мури Ліми були буквально заліплені великими афішами з привітами для Гайя де ля Торре, який мав на другий день вернутися з екзилю. Мої знайомі намовляли мене відкласти виїзд, щоб бути приявним під час такої поважної події, як зустріч старого вождя апристів. Я був здивований: невже щойно тепер покінчилася романтична історія з азилями й екзилями, щойно тепер дозволено народному трибунові вернутися до батьківщини? Мені пояснено, що Гайя вертається з добровільного екзилю: він міг уже давно поселитися в Перу, але волів жити в Західній Европі. Чому ж не вертався?

Мабуть, тому, щоб не спричинити клопоту консерватистам. Гайя де ля Торре, мовляв, уклав таємну угоду з консервативним президентом Прадом, який зобов'язався підтримати його кандидатуру у виборах 1962 р., зате вождь АПРА зобов'язався сидіти закордоном аж до виборів.

Ім'я Рауля Гайя де ля Торре відоме не лише кожному латиноамериканцеві, але й кожному правникові. Зайшовши в конфлікт з консервативним урядом, Гайя де ля Торре сховався був в колюмбійській амбасаді в Лімі і перуанський уряд домагався видачі свого ворога, відмовляючи йому права азилю — загальноприйнятого в латиноамериканських державах. Вийшов затяжний конфлікт між Перу і Колюмбією, який закінчився щойно присудом трибуналу Міжнародної Справедливости в Гаї. Таким способом Гайя де ля Торре попав до підручників міжнародного права, як Пилат до „Вірую". Він загальновідомий у світі як правничий казус, але не як жива людина з крови, кости і — політичної програми.

А та програма перейшла глибоку еволюцію: АПРА Гайя де ля Торре зродилася з чітко марксистською програмою, але згодом ставала щораз поміркованішою. І саме перуанська АПРА минулого року дала ініціятиву щодо підтримки Альянсу для Поступу збоку демократичних партій різних латиноамериканських країн. А підтримувати Альянс це значить кидати рукавицю марксистам, і тому Гайя де ля Торре попав під гострий обстріл. Атакувала його ліва фракція АПРА, що оформилася в окрему партію, але не зуміла потягнути за собою поважнішої частини апристів. З більшим успіхом атакував його Веляунде Террі, лідер Народної Акції.

Тижневик, видаваний Беляунде Террі, переліцитовується з найлівішими пресовими органами в прокастризмі та антиянкізмі. Під кінець грудня минулого року Фідель Кастро виголосив промову, в якій признався, з рукою на серці, що він очолив кубинську революцію як інфільтрований криптокомуніст. Ця „сповідь" викликала консернацію серед прокастрівських кол. і, як відомо, мала значний вплив на вислід конференції в Пунта дель Есте; після неї оборонці Фіделя стали перед дилемою: або демократ, або фіделіст. Знайомі перуанці з цікавістю вичікували появи першого числа беляундівського тижневика: як зареагує він на Фіделеві признання? Реакція перейшла сподівання: Веляунде Террі вияснив, що така дрібничка не може захитати його солідарности з кубинською революцією та її вождем.

І саме цей явний - славний фіделіст здобув такі успіхи в останніх виборах. Ніхто з моїх співбесідників не сподівався, щоб лідер цієї молодої партії міг мірятися з такою заслуженою партією як АПРА та з її півлегендарним засновником.

Сумний симптом: виходить, що сьогодні можна мати успіх в Перу лише граючи на крайню карту. Злидні індіянського пролетаріяту, який, втікаючи від голоду, шукає праці в Лімі, справляють потрясаюче враження на туриста — і тим більше на перуанця з соціяльною совістю. Олігархія бориться проти соціяльних реформ законодатним шляхом. На такому безнадійному тлі виступає з усією атрактивністю друга розв'язка соціяльного питання — проголошена Фіделем Кастром.

С. Риндик

ТАК, ЯК БУЛО

(6)

А що ж його було з тим тілом, поки душа мандрувала в далекі світи? Коли дали знати до начальства, що Кагарлицький помер наглою смертю, то зараз же прислали майстра, і той узяв міру на домовину. І готову домовину принесли в суботу перед вечером. А Кагарлицький лежить і все чує. Хоче щось сказати, та не може. Нема душі вдома. Почувши, що домовина вже в хаті і що незабаром закопають у землю, сильно злякався. „Господи милосердний, — каже, — змилуйся наді мною і зроби так, щоб мене не поховали, поки вернеться душа". І Господь Бог змилувався. Коли мерця клали до труни, то відразу побачили, що вона коротка. Вкоротили на цілу п'ядь. Старий майстер клявся і божився, що взяв міру з горою і ніяк не второпає, чому так помикитилося.

— То вже так Бог дав, — зауважили слухачі.

— Та не іначе, як Божа ласка. І Кагарлицький дуже з того втішився. Він знав, що нову труну зроблять аж у понеділок. Ні в суботу ввечі, ні в неділю ніхто її не робитиме, бо нема робітників. А до понеділка душа вспіє вернутись. І так воно й вийшло. Коли в понеділок принесли нове трумло, то душа вже долітала до Бобринської.

Тим часом прийшов піп, принесли братство і стали правити панахиду. Діти заголосили, жінка в плач, стара мати в плач. Панахида, спасибі батюшці, затягнулася надовго, і півчі відспівували все, як належиться, не хамаркали, — і „со святими упокой", і „надгробное рыданіе творяще пѣснь", і геть чисто все. А тим часом душа гнала, що було сили. І таки нарешті пригналася. Коли скінчили правити панахиду і піп із півчими вийшов надвір, а кілька чоловіків піднесли Кагарлицького і положили в домовину, душа влетіла до хати і шусть до тіла! А Кагарлицький раптом узявся рукою за голову і сів!

— „Слава ж Тобі, Господи, каже, що я прокинувся!"

Люди, що були в хаті, всі в ноги. Навіть жінка, навіть діти. Залишилась тільки старенька матінка. Залишилася і кинулась до бідного сина. Та ще не вспів був утекти старий паламар, кривий на одну ногу, з кадильницею в одній руці, а з кропилом і відерцем свяченої води — в другій. Коли тікали, то приперли його, немічного каліку, дверми, і він не міг вибратися з хати. А то все втекло.

А надворі нічого не знають і співають „Вічную пам'ять".

— „Не співайте! — кричать їм перелякані люди, вибігши з хати. — Не марнуйте Божого слова. Вже нема кого ховати, бо мерлець ожив".

А ті нічого не чують і далі „Вічная пам'ять". Аж сказали попові, і той спинив півчих.

А покійник тим часом попросив води. Мати схопила відерце свяченої води і напоїла сина. І він відразу почув у собі силу. Зараз же покликали доктора, і за кілька днів той чоловік зовсім одужав. А коли одужав, то й порозказував людям, як його душа літала до Сантура.

Але кажуть, що перед тим він бував веселий і любив часом пожартувати, а як воскрес, то мов відрізало — зробився сумним і перестав сміятися. Щось там у ньому попсувалося. Та й не дивниця: три дні тіло лежало без душі, то нехай би було не знати яке здорове, а почне псуватися. Без душі тіло довго не витримує. І такий чоловік уже вам не засміється. О, ні!

Це оповідання викликало багато балачок, але довго вони не тривали, бо в Цвіткові нас застукала ніч, і люди один по одному помалу позасипали. Заснув і я. Прокинувся аж у Хвастові. Якова і Яковихи вже не було.

3. Волошка

Яковишині оповідання зацікавили були мене не так своєю фабулою, як мистецтвом самої оповідачки та легкістю її фантазії. Видко було, що чимало з того, що вона говорила, було створене „на ходу", способом імпровізації, але з надхненням і любов'ю до діла. Коли б цій жінці, думав я, відповідна освіта, з неї вийшла б письменниця. А так була це звичайна собі селянка, що не знала ніяких муз, не „страждала муками творчости" і навіть не догадувалась, що Бог відзначив її своєю ласкою.

Але в одному місці її фантазія перейшла межі можливого для простої жінки. Це саме мандрівка душі до Сатурна, названого легшим словом „Сантур". Що це був якраз Сатурн, видко з того, що довкола нього була „золота обичайка". Ані Сатурна, ані золотої обичайки проста жінка не могла вифантазувати. Цю фантазію мусів був створити хтось із більшими, ніж у неї, „школами".

Через пару років після цієї подорожі телятником я дістав працю в Бобринській і пробув там кілька місяців. І там довідався, що Яковиха говорила правду, себто переповіла те, що сама чула. Справді, в Бобринській один машиніст (на прізвище Ягорлицький) пролежав був чотири дні в летаргії і не був похований тільки тому, що зробили коротку труну. Після пробудження він сам оповідав про мандри його душі до Сатурна. Він був із „техніків", себто закінчив залізничну технічну школу, і, звичайно, про існування різних плянет добре знав.

Якби я був знав, що колись доведеться про нього писати, то постарався б познайомитися з ним і безпосередньо від нього вивідати всі подробиці тієї фантастичної мандрівки. Та й задля самої цікавости був би я це зробив, коли б не те, що Ягорлицький, як мені казали, з кожним днем ставав мовчазнішим і все більше цурався людей. Можливо, що йому спричинилися безнастанні запити цікавих, що хотіли знати подробиці його смерти й воскресення. І я стримався.

М. Окаль-Старицький

ВІДЕНЬ ЧЕРЕЗ 20 РОКІВ

Перший раз у своєму житті приїхав я до Відня в березні 1942-го року. Після Києва, де довелося мені пробути лише десять днів у 1941-му році, Відень був у моїх очах найбільшим містом, яке до того часу я бачив.

Була погана погода, падав дрібненький березневий дощ. Назустріч мені вийшов мій приятель, молодий початкуючий, як я, оперовий співак, Мирослав Антонович, який також недавно перед тим приїхав до Відня. Не знав він ще добре міста і, замість їхати трамваєм, ми в тяжких ватованих плащах почимчикували пішки на його кватиру. Відпочили деякий час і знову помандрували на Банк - гассе, де зосереджувалось українське життя. Потім на Колінгассе, де містився студентський клюб. Тут зустріли багато знайомих, познайомилися з новими, давнішими вже мешканцями Відня, українцями і чужинцями.

Відень справив на мене враження великого міжнародного базару, на якому всі щось продавали й купували. Всі називали себе студентами і мали відповідні виказки, але справжніх студентів було мало. Студентські виказки служили тільки для отримання харчових карток і дозволу на замешкання.

Відень був тоді брудний, гамірний і галасливий. Чути було тут різні мови, різні діялекти німецької та інших мов Середньої і Східньої Европи. Життя було відносно дешеве і за сто німецьких марок можна було прожити цілий місяць. Було багато дешевих ресторанів, т. зв. „виків" та інших „келлерів", у яких за одну марку можна було дістати „штамгеріхт", — картоплю, змішану з тістом або іншим неозначеного смаку і походження їстівним матеріялом. До цього іноді додавали оселедець або салату з червоного буряка. Товщу у цих „штамгеріхтах" не було ні дрібки, хоч кельнери відрізували „феттмарки" з харчових карток. Після такої їжі, хотілося пити, то пили всі пиво, від якого пухли животи, але сили не прибувало.

Театри були дорогі, так що студенти, які не мали „купецького" хисту і жили тільки на стипендії УЦК, могли собі дозволити лише врядигоди на „стоячий білет". До таких належав і я, що не один „штамгеріхт" мусів пожертувати Мельпомені, задля якої я й приїхав був до Відня. Майже всі вистави у Державній і Народній Операх та інших театрах простояв я терпеливо з порожнім шлунком. Так само відбував я часто лекції співу та вправи з акомпаніятором.

Таким запам'ятав я Відень, з якого, після кількох місяців науки, виїхав, щоб виступати на німецькій сцені. Наприкінці війни вернувся я знову до зруйнованого й зубожілого Відня, де довелося мені пережити насвітліші й найприкріші моменти в моєму житті. Найсвітліші під мистецьким оглядом, а найприкріші з огляду на ситуацію, що запанувала тоді у Відні. Ця ситуація змусила мене покинути Відень, до якого повернувся я аж у цьому, 1962-му році.

Давно вже я вибирався відвідати Відень, місто доповнення моїх студій, перших успіхів та досягнень на европейській сцені, але завсіди не було часу, не було нагоди. Праця, виступи і контракти, на французькомовних сценах, виїзди і виступи в Америці, Канаді, Англії, Еспанії, Німеччині, Швайцарії, Голляндії, Північній Африці та інших невідомих мені доти краях, театрах і державах манили мене більше, як старенька, зубожіла і маленька Австрія з її притисненою до залізної заслони столицею.

Аж цього року, зовсім несподівано, отримав я запрошення від Управи Братства св. Варвари у Відні взяти участь в концерті з нагоди 100-ліття існування цього Братства. Не вагаючись, я погодився взяти участь у концерті, тим більше, що давно вже хотів побачитися з моїм давнім приятелем, відомим українським композитором і диригентом, Андрієм Гнатишиним, який вже добре чвертьстоліття керує хором при церкві св. Варвари та веде живу музично - громадську діяльність у цьому світовому осередку музичної культури. Мені цікаво було побачитися і з тими могіканами української Европи, які пережили жахливі часи гітлерівської, а потім совєтської окупації. Деякі з них побували навіть на „перевихованні" на Далекому Сході і, як австрійські громадяни, повернулися з великим життьо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Відкриття виставки архітектурних праць Євгена Блакитного (Нолдена)

2-го червня 1962 року відбулось, за участю численної публіки, відкриття виставки праць архітектора Євгена Блакитного (Нолде). Виставка відбувається протягом червня у великій залі будинку УВАН у ЗДА. Виставлено праці архітектора на Україні (два проєкти — готель і міст у Києві), на еміграції в Німеччині (проєкт української католицької церкви в Мюнхені), але більшість виставлених проєктів зроблені в ЗДА. Серед останніх є проєкти бібліотек, басейнів для плавання, пристані у Ню Йорку, лютеранської церкви у Ст. Полі та багато інших. На окремих стендах виставлено проєкти декорацій та костюмів, зроблених для Театру-Студії Й. Гірняка в 1948-49 та книжкову графіку.

Є кілька цікавих аспектів цієї виставки. Це перша виставка архітектурних праць в українському вільному світі. Це фіксація шляху архітектора - мистця: Україна - Німеччина - Америка. Це виставка праць багатобічного і працьовитого таланту.

Відкриття виставки. Вступне слово Президента УВАН у ЗДА, проф. О. Архімовича.

Проф. О. Архімович у вступному слові коротко окреслив творчий шлях Євгена Блакитного. Після закінчення архітектурно-проєктованої майстерні цього Інституту брав участь у виконанні проєкту будинку Верховної Ради УССР під керівництвом архітектора В. Заболотного, зокрема йому належить оформлення інтер'єру вестибюлю і залі засідань і конференцій. Євген Блакитний вже тоді відзначався оригінальністю стилю, його твори не йшли за офіційним трафаретом. Блакитний зробив проєкт готелю на площі Богдана Хмельницького, за що дістав другу премію на Всесоюзному Конкурсі. За типовий проєкт дитячих ясел він поділив першу нагороду з архітектором Добровольським (всеукраїнський конкурс).

Перші роки на еміграції Блакитний працював як архітектор на Гор. Шлєзьку.

Перебуваючи в ЗДА, Блакитний увесь час працює архітектором у різних фірмах і в різних стейтах, останнього часу в місті Ню Йорку. Уже побудовано коло 40 будов за його проєктами. На виставці показано лише проєкти, в яких проявляються шукання архітектора - мистця нових ідей і форм.

Проф. Архімович згадав теж працю Блакитного в галузі книжкової графіки, театрального мистецтва і мистецької критики.

Доповідь Євгена Блакитного: Сучасні течії в архітектурі

На наукових та технічних відкриттях 19-го століття зросла і нова доба в архітектурі, що почалась з винаходу залізобетону. Доповідач накреслив історію модерної архітектури від побудови вежі Айфеля в 1887 році — через поступове застосування сталево-каркасних конструкцій в Америці і, нарешті, від 1920-х років — рух за нову архітектуру. Наступне тридцятиліття принесло їй перемогу над еклектично - псевдоклясичною архітектурою кінця 19-го століття

Роки між 1-ою і 2-ою світовими війнами пройшли під знаком теоретичних і практичних шукань. Це опанування нового матеріялу (залізобетон, скло, сталь), опанування нових конструкцій (сталево - каркасні та залізобетонові), встановлюється нова вільна- функціональна форма плянування, нові виміри й нові уявлення простору, нові маштаби будови. Ці роки дали ряд блискучих архітекторів — як Корбузьє (Франція), Ерік Мендельсон (Німеччина), Гропіус (Німеччина, Америка), Франк Лойд Райт (Америка), Нерві (Італія), Дудок (Голляндія), Алвар Алто (Фінляндія), Місс Ван Дер Ро (Німеччина, Америка), Фелікс Канделла (Мехіко). Роки по 2-ій Світовій Війні, перша декада, проходять під знаком практичного застосування вироблених поміж двома війнами теоретичних концепцій в архітектурі і певної переверсії.

Євген Блакитний дав характеристику сучасних течій в архітектурі, що відбивають дух модерної машинової доби, яка витворила свої бюрократичні особливості, відрізані від людського духу й коріння. Архітектура стала бизнесом, в якому архітекта мало цікавлять теоретичні концепції попередників, він лише по своєму використовує їх практичні досягнення і можливості нових конструкцій та матеріялів. Його занадто цікавить комерційна експлуатація будов. Створюються анонімні форми, що їх можна без кінця повторювати в кожному новому проєкті. Наприклад, архітектура сучасних багатоповерхових житлових будинків суто комерційна, утилітарна, позбавлена всякої філософії.

Сучасна архітектура — це широка царина, в якій є свої низи, свої вершини, як і перехідні між ними щаблі. В архітектурі є численні бизнесмени, спекулянти, позбавлені всяких принципів, елементарного смаку і розуміння сучасної архітектури. Вони напихають у будинок різні форми, матеріяли і кольори, часто в диких контрастах. У них є свої методи і штампи, щоб задовольнити примітивний смак замовця.

Вище стоять архітекти, які ще не втратили смаку, або принаймні намагаються його мати. Проте їх не цікавлять теоретичні проблеми, для них головне — зовнішній вигляд будинку. Їх вимоги зводяться до того, щоб мати певну кількість — не багато і не мало — контрастуючих елементів, які, вони могли б пов'язати естетично в більш-менш збалянсовану композицію.

Нарешті, третій тип — дуже нечисленний, це — творчі архітекти, що шукають нових шляхів, виношують нові ідеї, створюють нові форми, нові архітектурні і конструктивні концепції, формують нові смаки. Їх творча натура бунтує проти двох перших типів архітекторів.

Сьогоднішня ситуація в архітектурі нагадує стан на початку нашого століття, коли маленька група архітектів почала революцію проти старих форм архітектури, висунувши ідею функціональної простоти. Різка і кардинальна ревізія, що має знести геть всі усталені дотепер популярні форми бюрократичної архітектури, що нині послуговуються дві перші групи, зародилась десь коло 1955 року. Той самий Корбузьє, який на початку століття підняв революцію з гаслом — „будинок — це машина для життя", тепер підняв бунт за одухотворення архітектури, за її поетичність та гармонійність. Сьогоднішні творчі архітекти - мистці стали на шлях творення монолітньої архітектури, в якій кожний будинок мусить мати своє власне архітектурне обличчя, власні яскраві форми, а не безіменні. Блакитний назвав ряд будов, що втілюють ці ідеї, зокрема Ґуґґенгайм Музей у Ню Йорку (проєкт Франка Лойд Райта).

Доповідь В. Павловського: „Архітектурні праці Євгена Блакитного".

Павловський говорив про мистецькі впливи на формування Блакитного, який ще підлітком учився в Київській Художній Школі у Василя Кричевського (молодш.) і у Костя Єлеви. Скульптури вчився у Климова. Працював разом з О. Довженком на Київській Кінофабриці.

В тридцятих роках зробив цілий ряд проєктів. Кілька з них дістали нагороди, але за деякі мало не був заарештований. Наприклад, в проєкті оформлення мосту в Києві знайшли, що шпички на ліхтарях подібні на каски кайзерівських салдатів. 1936 році зробив разом з Ф. Кричевським проєкт тютюнового кіоску для Києва. За цим проєктом виготовили в Опішні кіоски, але пізніше їх знищили, бо знайшли в них „націоналізм".

Кілька архітектурних проєктів Євгена Блакитного, зроблених на Україні, дістали високі відзнаки. За проєкт Будинку Армії та Фльоти в Севастополі він дістав диплом архітекта - мистця з відзнакою без захисту. Відзначив його зокрема академік Ґінцбурґ (Москва) — голова Державної Екзаменаційної Комісії, сказавши, що поява такого архітекта в стінах інституту буває раз на століття.

Офіційна совєтська архітектура розглядала Блакитного, як формаліста. Насправді ж архітектурна творчість Блакитного — це шукання, бажання дати в кожному проєкті щось нове. На Україні це були намагання відірватися від всесоюзного казенно-офіційного соціялістичного реалізму, намагання вивести українська архітектуру з провінційних манівців на шлях європейської архітектури, зберігаючи її національне обличчя: не копіювання давніх взірців, а творення нового з використанням національних українських особливостей. Це той шлях, яким ішов Василь Кричевський старший, наприклад, у своєму проєкті будинку музею на могилі Шевченка.

Характеризуючи архітектурну творчість Євгена Блакитного в Америці, Павловський відзначив, що тут вона ще більше сповнена шукань нових форм як, наприклад, рекреаційний центр у Валлі Стрім, Лонг Айленд, де перекриття зроблено із п'яти-вершинного гіперболічного параболоїда. Проєкт обійшов усю американську і західньо-европейську пресу, як цілком нова ідея. Він не був здійснений на Лонг Айленді, але його копіюють інші.

Для відомого пляжу — Джонс Біч — він зробив проєкт купального басейну для використання протягом цілого року, з дахом, що спускається на літо в так звані „кишені". Рік пізніше ця ідея була запозичена для проєкту стадіону на Флашінгу (Ню Йорк).

Від осени 1960 року Блакитний працює над проєктом пристані для італійської пароплавної компанії. Комплекс робіт коштуватиме 12 мільйонів долярів.

Дискусія.

В дискусії виступали Олександер Семененко, архітект Михайло Кравчук і Йосип Гірняк. Підкреслюючи, що це є перша архітектурна виставка нашої еміграції, промовці відзначили високий мистецький рівень експонатів. Йосип Гірняк говорив про мистецьку творчість Блакитного в театрі, а також у мистецькій критиці, зазначивши, що саме ім'я „Блакитний" з'явилось як театральний і літературно-публіцистичний псевдонім архітектора. Гірняк відзначив універсальність творчости Блакитного, всебічність його таланту, що однаковою силою виявився в різних ділянках мистецтва. Зокрема в своє оформлення ряду вистав Театру - Студії в 1946-48 роках Євген Блакитний приніс свіжий подих „Березоля", дух мистецького ренесансу 20-х років на Україні, дух студії Довженка, дух новаторства. Мистецтво Блакитного говорить до всіх, українців і чужинців, бо це є справжнє мистецтво новатора.

Відзначення пам'яті Миколи Мухина.

Під час відкриття виставки присутні вшанували вставанням і однохвилинною мовчанкою пам'ять померлого скульптора Миколи Мухина, приятеля архітектора Блакитного ще з Київського Художнього Інституту.

Огляд виставки.

Після офіційної частини відбулась товариська зустріч і огляд експонатів виставки. Виставлені праці Блакитного яскраво відбивають щаблі його шляху — від Києва до Ню Йорку, але завжди сміливого, завжди насиченого новими ідеями, що блищать з руїни механізованого світу.

Л. Д.

Прийняття для градуантів в Ню Йорку

9 липня відбулася в залі Народного Дому в Ню Йорку стараннями Окружної Ради СУА та Української Студентської Громади інтересна, культурна та гідна якнайширшої підтримки імпреза для молоді — бенкет і баль градуантів.

Запрошені гості, батьки, студенти і абсольвенти середніх шкіл пережили багато приємних і зворушливих моментів, які довго залишаться в пам'яті градуантів.

Бенкет започаткував молитвою о. С. Соболь ЧСВВ, а опісля промовляли представники студентських громад, батьків, представник УНС на два градуанти. Головний предсідник УНСоюзу п. Й. Лисогір вручив кожній градуантці і градуантові дарунок від УНС — книжку — „Шевченкові думи і пісні" в українській та англійській мовах.

В мистецькій програмі були скрипкове сольо, танок і фортепіянове сольо у виконанні самих студентів, які своїми гарно виконаними мистецькими продукціями уприємнили публіці вечір. Майстром церемонії був п. Савчук. Незвичайно симпатично вражала увага представників студентських громад до своїх молодших колеґ, які мають стати активними членами студентських товариств і перебрати провід від тих, які відходять із студентських рядів.

Усі промови були переповнені сердечністю до тих молодих дівчат і хлопців, що кінчають один період життя, та зачинають нову сторінку життя — студента університету.

Є зовсім недискусійною справою, що виявлена цим молодим людям увага з боку ініціяторів імпрези залишить у них спомин на ціле життя.

Було приємно дивитися на молодих дівчат, хлопців, яких поведінка і товариське виробления були для всіх присутніх милою винагородою за усі ті старання і труди, яких докладають батьки, церква, наші школи, молоді організації, а в цьому випадку і ініціятори імпрези.

Нехай мені буде вільно на цьому місці зложити від батьків сердечну подяку Окружній Раді СУА — на руки пані д-р Ірини Падок, — ініціяторки і господині імпрези, як і Українській Студентській Громаді. на руки голови п. Ярослава Лешка — за їхню працю і труди.

Рівночасно і не без жалю — мусимо згадати про великий і одинокий недолік цього вечора, а саме мале зацікавлення батьків і самої молоді. У загальному є дуже мало таких імпрез і чуємо нарікання батьків, що немає у нас товариського життя серед молоді. Це був дійсно доказ великої неуваги, а то й дивної байдужости не тільки до організаторів імпрези але й до своїх власних дітей.

Віримо, що градуанти з 1963 року заповнять залю Народного Дому на другий рік, і що цей гарний захід Окружної Ради СУА і Студентської Громади в Ню Йорку увійде в традицію за знайде зрозуміння і піддержку всього громадянства, заінтересованого майбутнім своєї доростаючої молоді.

Л. Г.

28-го червня відбудеться в Ню Йорку велике протикомуністичне віче

Ню Йорк. — в Найбільшій в Ню Йорку залі Медісон Сквер Гарден 28-го червня відбудеться велике віче під протекторатом конґресмена-республіканця Джана Р. Пілліона і мейорів 7-ох міст. Організатором віча є д-р Фред С. Шварц, який плянує зорганізувати також в днях від 27-го до 31-го серпня протикомуністичну школу у Карнеґі Голл. Співпрацівниками є посадники таких міст: Гленс Фоллсу, Норт Террітавну, Глен Кова, Айленд Парку, Освіго, Маунт Вернону і Албіону. Співголовами віча будуть: колишній шеф морських операцій адмірал Арлі А. Бирк; колишній секретар фльоти Чарлз Едісон та інші. Едісон заявив, що треба підтримати протикомуністичну акцію д-ра Шварца, бо „наймогутнішою зброєю проти комунізму є пізнання цілей, метод і техніки тієї праці ворога".

З ТЕАТРАЛЬНОЇ ЗАЛІ

Вистава „Катерини" в Ню Йорку

В неділю 20-го травня виставив Оперний Ансамбль під протекторатом Окружного Комітету Відділів УНСоюзу оперу М. Аркаса „Катерина" в залі „Фешен Інституту" в Ню Йорку.

Душею і організатором цієї імпрези був Лев Рейнарович, який запросив до співучасти таких артистів як: М. Лисогір (Катерина), Г. Шерей (Мати), І. Гоци (Андрій) та І. Самокишин (Іван). Сам він грав ролю Батька.

Ціла вистава пройшла з великим успіхом, до якого причинилися в першу чергу Г. Шерей та Л. Рейнарович, які виконали свої ролі під кожним оглядом блискуче. Щира безпосередність та глибоке відчуття дали прекрасний образ нещасних батьків, що тяжко переживали гірку долю своєї одинички. М. Лисогір в ролі Катерини відтворила гарну картину зведеної дівчини, зворушуючи своєю грою до глибини приявних, а І. Самокишин та І. Гош у своїх ролях були гідними її партнерами.

В гуртових сценах виступав хор церкви св. Духа в Бруклині, який і голосово і сценічно, повинен був виявитися більше згармонізованим із післістю. Диригент І. Задорожний, що керував збільшеною юнійною оркестрою, виявив себе як добрий знавець свого діла, держачи міцно у своїх руках ціле діло. Також приготовав знаний на терені Ню Йорку учитель балетної школи Р. Петріна. Гарно оформлена сцена (Р. Ткачук) та костюми (М. Рейнарович і М. Стефанишин) залишили миле враження.

Багато часу мусів зужити режисер М. Крижанівський, щоб як слід приготовити цю імпрезу. І багато часу і праці присвятили поодинокі члени ансамблю, жертвуючи свій безкорисний труд на те, щоб виступити перед майже повною залею. Часописи пишуть про потребу творення сталого українського театру в Ню Йорку, а послідня вистава „Катерина" показала, що українській громаді та справа досить байдужа. З огляду на великі фінансові видатки не так легко приходиться виставляти якусь театральну штуку, не кажучи вже про оперу. Однак без підтримки збоку громадянства, всяка ініціятива ентузіястів театрального мистецтва мусить упасти.

Іван Недільський

Ще про Арізону

Вже писалося про важливість сонячного підсоння Арізони, яке є природним лікуванням таких хвороб як: астма, ревматизм, або артрит. Я хочу ще раз це пригадати читачам „Свободи".

Як кожна задавнена хвороба тяжко виліковується, так і астма або артрит. але суха, чисте повітря Арізони полегшує дихання хворої людини і непотрібно тут вживати спеціяльних препаратів, а також зменшує артретичні болі хворих, а початкуючі позбуваються цієї хвороби.

Осередком українців Арізони є місто Фінікс, яке потопає в зелені пальм, фіг, цитрин, грейпфрутів, оранжів, кактусів, олеандрів, евкаліптусів і інших чудових дерев та квітів, а також тисяч різних квітів.

Я вважаю своїм обов'язком поінформувати не тільки хворих людей, а також всіх старших пенсіонерів, які мали б змогу прожити решту свого життя в цьому квітучому, гарному місті, дихаючи чистим сухим повітрям, не витрачаючи зайвих грошей на опалення та зимовий одяг.

Майже всі українці м. Фініксу мають свої власні будинки і радо приймуть до себе на початках і допоможуть влаштуватися по можливості кожній новій прибулій людині. Для придбання дому тут є найлегші умови. Будинки, порівнюючи, до цін у великих містах, є недорогі, від $7,000 до $15,000. Багато українців у Фініксі мають хати, які дають прибуток, бо взимі сюди прибуває багато туристів та, людей на відпочинок. Купуючи таки для себе, чи прибуткові, люди не мусять мати багато готівки, тільки 2 — 3 тисячі доларів, а решту сплачується за допомогою прибутків.

Найліпша пора для купівлі в літні місяці. Місто Фінікс розбудовується швидко. Для молодих фахівців як: будівельники, електрики, знавці водопроводових робіт завжди знайдуть тут роботу. Є тут українська православна автокефальна церква, невеличка, добре оформлена, але своя. Біля неї і гуртуються православні українці, де влаштовуються національні та церковні свята. Крім православної є також недавно організована і католицька українська церква, отже для українців обох віровизнань українські піонери м. Фінікс вже придбали головний осередок скупчення українців — церкву, де вже всі новоприбулі матимуть змогу помолитися Богові. За інформаціями прошу звертатись до голови укр. прав. громади п. Маркова, або писати на мою ім'я:

Віра Павленко Фінікс, Аріз.

Адреса: Wira Pawlenko 922 W. Culver Phoenix 7, Arisona

Адреса прав. церкви: M. Markiv 916 E. Portland Phoenix, Arisona

В справі відшкодування для жертв нацизму

Реченець зголошень до Комісаріяту ООН в Женеві на відшкодування за втрату здоров'я в німецьких тюрмах і концтаборах, або життя (вдови і сироти) минув 31 березня 1962. Стараючись забезпечити права тих з-поміж українців, управнених до відшкодування, що довідалися запізно про можливість зголошень до Комісаріяту ООН, я зголосив перед упливом реченця всіх кол. українських політв'язнів, які будь-коли реєструвалися в мене. Комісаріят ООН прийняв те зголошення з застереженням, що вимагані формулярі подань пришлють ті зголошені особи не пізніше як 30 червня 1962.

Тому я востаннє закликаю всіх заінтересованих, які ще досі не вислали формулярів зголошень на відшкодування до Комісаріяту ООН, за моїм посередництвом, через ЗУАДК, або безпосередньо, — щоб вони не пізніше як 20-го червня прислали мені свою теперішню адресу.

Заступник українських кол. політв'язнів для справ відшкодувань:

Д-р Петро Мірчук, 5012 N. Marvine St. Philadelphia 41, Pa.

СССР і його сателіти проголошують економічний бльок

Москва. — На двох повних сторінках московської „Правди" оприлюднено в минулу неділю рішення з'їзду комуністичних ватажків з початку цього місяця в Москві, присвячене виключно економічним справам. Офіційно цей документ називається „Принципи економічної співпраці". Він був виготовлений спеціяльною комісією ще під кінець минулого року, але — після аналізування його в різних комуністичних столицях — прийнято його щойно на згаданому останньому московському збіговищі. Загально здогадувались вже раніше, що Совети і їх сателіти, загрожені зільним бльоком Европейської Економічної Спільноти (Спільним Господарським Ринком) засмують і собі подібний економічний бльок подвої господарської єдности. Однак у проголошеному документі, що його самі большевики назвали документом „надзвичайної важливости", нічого не говориться про наддержавні керівні органи, про їх передбачує Спільний Господарський Ринок, а тільки про таку господарську інтеграцію, яка дозволила на вміну і поділ робітничих силами. Говориться про економічну співпрацю, координацію економічних плянів та спеціялізацію головно в будівельному і металюргічному промислі. До того бльоку належать СССР, Польща, Чехословаччина, Румунія, Болгарія, Мадярщина, Східня Німеччина й Монголія, зате не належить туди Албанія, якої на згаданий з'їзд у Москві не запрошено.

У Філядельфії відбулася конференція духовенства Української Православної Церкви у ЗДА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

гані тієї Церкви, „Українському Православному Слові". В резолюціях звернено спеціяльну вагу на причинення збіркової акції по парафіях на викінчення будови Церкви-Пам'ятника в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. Одностайно стверджено, що це „дуже важлива й пагла справа, а водночас це справа нашого збірного сумління і чести". Поручено організувати цього літа окружні „Українські Православні Дні" для посилення збіркової акції на Церкву - Пам'ятник. Присвячено увагу актуальній справі — пов'язаній з церковними рухами у світі. Звернено увагу на нові кадри духовенства і на релігійно-національне виховання по парафіях. Під кінець нарад господар зібрання о. протопресвітер Іван Савчук, відчитав зібраним проєкт резолюції для відзначення 20-літнього ювілею єпископських свячень Владики Архиєпископа Мстислава. Присутні тричі проспівали гримке „Многая Літа" невтомному робітникові на церковній ниві й ентузіястові для поширення Божої і української правди на Батьківщині й за океаном — Архиєпископові Мстиславові. Владика - ювілят заявив, що цього року припадає такий самий ювілей єпископських хіротоній Владики Володимира (Дітройт) та Владики Геннадія (Шікаго). На його пропозицію конференція ухвалила пошанувати ювілятів окремними торжественними молебнями в найближчому часі, по парафіях УПЦеркви в ЗДА. Запропонований при нагоді Владиці Мстиславові „ювілейний дар любови" (у формі повного архієрейського облачення) — Владика-ювілят не погодився прийняти. Замість цього Архипископ Мстислав просив отців зложити ювілейну пожертву — на Церкву - Пам'ятник. За прикладом Митрополита Івана зібрані отці зложили поважну суму на ту ціль. Глибоким заключним словом Владики Митрополита Івана Теодоровича та молитвою закінчено цю дводенну душпастирську конференцію у Філядельфії.

ВІДЕНЬ ЧЕРЕЗ 20 РОКІВ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

ним досвідом та пошаною до того, що чи тут, на чужині, в добробуті і на волі, часто недоцінюємо, а то й нехтуємо. Та й не тільки ті, що побували на „перевихованні", але всі, чужі і наші люди у Відні, що зазнали будь-коли і будь-якої окупації, далеко цікавіші й гуманніші, як ті, які такої життьової школи не мають.

До Відня я виїхав поїздом, щоб поглянути на вже відомі мені чудесні красивий східньої Франції, потім Німеччини й Австрії, яку об'їхав я з власними концертами ще в 1946-му році. Париж — Страсбург-Мюнхен - Зальцбург - Відень — відома мені траса, що веде до Львова, в Україну, з якої я виїхав 20 років тому. Всі спомини, всі переживання вирині в моїй пам'яті, коли я опинився у поїзді, що їхав на Схід. Він біжить аж до Праги, а там рукою подати на той бік, на Україну. З такими думками і настроями я задрімав під монотонний, ритмічний стукіт й гойдання вагона.

Прокинувся вранці вже на німецькій території і весь час дивився у вікно, щоб порівняти два світи: латино - французький і германо - німецький. У Франції занедбані господарства, невикористані лади і городи, непідчищені сади й дороги. В Німеччині і Австрії все на місці. Не видно слідів війни, кожний клаптик землі використовується. Ліси, луки і городи виглядають начебто парки. Над усім видно дбайливу руку, любов до природи, охайність і ощадність. На кожній стації хочеться висісти, погуляти полюбуватися чистотою й порядком. Словом, не впізнав я країни, яку, здавалося, так добре знав.

На двірці зустріли мене: парох українців Відня й Австрії, всечесніший о. д-р Орест Купранець, дирigent і композитор, проф. Андрій Гнатишин і керівник хору св. Варвари та заст. голови Братства, дир. Юрій Плешкевич.

Західнього „Вестбангофу" я не впізнав. Це зовсім новий двірець, ячий стоїть на місці розбитого в 1945-му році бомбами. Великі, американського стилю ресторани, ждальні, відпочивальні. Багато світла, простору. Перед двірцем площа, засаджена квітами. Здається, що ви не у Відні, а в якомусь модерному американському місті. Це враження скоро зникає, коли в автобусі чуєте оригінальний віденський діялект, якого не розумієте. Та коли ви звернетеся до ваших ввічливих супутників з запитанням, вони відповідають вам літературною німецькою мовою і далі між собою торочуть все на „о" там, де має бути „а", і послуговуються словами, що їх розуміють тільки віденці.

Люди добре одягнені і добре відгодовані. Під вулицями побудовані підземні проходи, чого не було в колишньому Відні. Новиною є також автобуси. Відень робить враження великого курорту, а не гамірного і звичайно брудного західньоєвропейського міста. В театрах вистави починаються дуже рано, вже 7.30 вечером, але залі переповнені, і то здебільша самими віденцями; товариське життя, як і колись, зосереджується в затишних каварнях та „гастштеттах", тепер уже з телевізійними апаратами. Відень — рай для емеритів і всіх тих, хто тужить за спокійним, культурним життям.

Українців у Відні небагато. Все їхнє громадське й культурне життя зосереджується біля церкви, хору і „Братства св. Варвари. Братство очолюють д-р Маркіян Дзерович та др. Юліян Плешкевич, хор веде проф. Гнатишин, а обов'язки пароха, душпастиря і духового опікуна всіх українців в Австрії виконує талановитий дипломат і проповідник о. д-р Орест Купранець. Всі вони живуть як одна родина і довгі часу присвячують громадській і культурній роботі. Ця робота увінчалася вже не абиякими успіхами не тільки на внутрішньоукраїнському, але й на зовнішньому терені — серед австрійського населення і урядових кругів. Цією діяльністю невеличка група розумних і культурних українських людей здобула признань і прихильне відношення до всіх українців самого бундесканцлера Австрії, д-ра Альфонса Горбаха, Апостольського Нунція Ексц. Архиєпископа д-ра Опіліо Россі і багатьох інших високопоставлених осіб.

● Поліція твердить, що три в'язні, які ще 11-го червня втекли були з в'язниці Алкатраз під Сан Франціско, втопилися в океані, бо їм не вдалося втекти до міста з тієї тюрми, що побудована на острові.

Зі спорту

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

В суботу, 16 червня відбулися в Ню Йорку на стадіоні Трайборо дві останні гри першої групи М. Ф. Ліги, які вирішили першість в цій групі. Їх вислідн: „Ройтлінґен", Німеччина — „Палермо", Італія 2:1, „Америка", Бразилія — „Данді", Шотляндія 3:2.

В перших змаганнях перемога німців простелила їм дорогу навіть до першого місця, коли б були бразилійці в наступній грі зремісували або програли. І так виглядало в других змаганнях, що наловідомий „Ройтлінґен" стане тепер чемпіоном групи, бо „Данді" вело проти бразилійців 2:1. Все таки бразилійці постаралися до кінця змагань не тільки вирівняти вислід гарним стрілом з вільного (сумнівне вільне), але й здобути перемогу та заслужене перше місце.

В Шікаго, Ілл., відбулися минулої п'ятниці змагання М. Ф. Ліги „Гайдука", Югославія проти „Ґвадаляхара", Мехіко, переможцем з яких вийшов „Гайдук" 2:1. Ця перемога однак не помогла вже „Гайдукові" відстатись з останнього місця показника.

Кінцевий показник першої групи М.Ф.Ліги

„Америка", Бразилія	т.		8:2
	в.		11:8
„Ройтлінґен", Нім.	т.		7:3
	в.		6:4
„Ґвадаляхара", Мех.	т.		4:6
	в.		7:7
„Палермо", Італія	т.		4:6
	в.		7:8
„Данді", Шотляндія	т.		4:6
	в.		9:11
„Гайдук", Югославія	т.		3:7
	в.		8:10

Змагання другої групи М. Ф. Ліги з участю дружин: М.Т.К. — Мадярщина, „Сараґоса" — Еспанія, „Ельсборг" — Швеція, „Волонезес" — Португалія, „Панатінаїкос" — Греція і „Вінер С.К." — Австрія почнуться вже 1-го липня ц. р.

ТАРЗАН, ч. 4858. Вілліямс оповідає.

Суд над злочинцем забувся швидко, — продовжував Вілліямс. — І довгі роки моя жінка Лавра, і я мирно проживали . . .

— До тієї ночі, коли два горлорізи вдерлися до нашого дому, і нас вкрали . . .

— Та нас потайки занесли на поклад шкуни, капітаном якої був утікач - в'язень, ніхто інший, як Дейвід Стіл!